

APbescherming in een
digitale wereld

Autoriteit Persoonsgegevens
Postbus 93374, 2509 AJ Den Haag
T 070 8888 500
autoriteitpersoonsgegevens.nl

Ministerie van Financiën
Directoraat-Generaal Belastingdienst
T.a.v. de heer drs. P.H. Smerk
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Datum

20 mei 2026

Ons kenmerk

2025-020059

Contactpersoon

[Persoonsgegevens]

Onderwerp

BSN in betalingskenmerken en vorderingsnummers

Geachte heer Smerk,

Medio 2024 heeft de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) het toezicht op de Belastingdienst geïntensiveerd met als doel het realiseren van een duurzame verbetering van de bescherming van persoonsgegevens.¹ Een van de onderwerpen waarop dit geïntensiveerde toezicht zich bij de Belastingdienst richt betreft de verwerking van het burgerservicenummer (BSN) in verband met betalingen aan of afkomstig van de Belastingdienst.

De Belastingdienst gebruikt het BSN van burgers in betalingskenmerken en vorderingsnummers (tezamen: betaalkenmerken). De betaalkenmerken worden in bepaalde gevallen met derden gedeeld. Daardoor wordt het BSN in deze nummers ook kenbaar voor derden, waaronder banken en betaaldienstverleners of derden die namens de belastingschuldige of belanghebbende een betaling verrichten of ontvangen. De AP heeft klachten van burgers ontvangen dat de Belastingdienst hiermee de wet overtreedt. Naar aanleiding van deze klachten is de AP een onderzoek gestart. Deze brief en bijlage bevatten de conclusies en resultaten van dat onderzoek.

Conclusies en resultaten

De AP concludeert dat dit (oneigenlijke) gebruik van het BSN in verband met een betaling aan of afkomstig van de Belastingdienst - en de Belastingdienst namens Dienst Toeslagen - niet noodzakelijk is. Daarmee overtreedt de Belastingdienst de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de Uitvoeringswet AVG (UAVG). De AP heeft verzocht deze verwerkingen te stoppen.

De Belastingdienst heeft de overtredingen in 2025 in een brief aan de AP erkend. De Belastingdienst is naar aanleiding van interventies door de AP bezig zijn betalingskenmerken aan te passen. Uiterlijk eind 2026 bevatten nieuwe betalingskenmerken geen BSN meer. Ook het gebruik van het BSN in

¹ Brief van de AP aan de Staatssecretaris van Financiën, Fiscaliteit en Belastingdienst van 19 april 2024 (kenmerk 2024-28-AWO-GBU).

Datum
20 mei 2026

Ons kenmerk
2025-020059

vorderingsnummers wordt beëindigd. De planning daarvan is gericht op 2032. Omdat de risico's voor burgers beheersbaar zijn, stemt de AP in met deze plannen. Het gaat immers deels om situaties waarbij een derde uit hoofde van zijn/haar functie reeds over het BSN van de belastingschuldige of de belanghebbende beschikt, zoals banken en curatoren. En om situaties waarbij een derde een vertrouwensband heeft met de belastingschuldige dan wel belanghebbende, zoals bij een betaling door een familielid.

Daarbij weegt de AP ook mee dat de Belastingdienst reeds diverse verbetertrajecten moet inzetten vanwege andere door de AP geconstateerde problemen die in het geïntensiverde toezicht gesignaleerd zijn, zoals ten aanzien van de geautomatiseerde selectie en de controle op de logging. De risico's voor burgers zijn daar groter; oplossing van die problemen heeft daarmee een grotere prioriteit.

Om de risico's voor burgers bij de verwerking van het BSN zoveel mogelijk te beperken én omdat de verwerking van het BSN in betaalkenmerken niet noodzakelijk is, vindt de AP het cruciaal dat de Belastingdienst de genoemde plannen haalt.

In deze brief en bijlage werkt de AP haar conclusies nader uit.

BSN in betalingskenmerken en vorderingsnummers

De Belastingdienst gebruikt het BSN van burgers in betaalkenmerken voor het juist en snel verwerken van betalingen door de Belastingdienst en de Dienst Toeslagen. [Vertrouwelijk]. Het BSN is een gevoelig gegeven. Omdat het een (vrijwel) uniek persoonsnummer is, kan met het nummer gemakkelijk informatie uit verschillende bestanden aan elkaar worden gekoppeld. Onzorgvuldig gebruik van het BSN kan tot misbruik van persoonsgegevens leiden, zoals identiteitsfraude. Ook kan een (recent uitgegeven) BSN in combinatie met bijvoorbeeld het geboortejaar of een andere leeftijdsindicatie informatie geven over een eventuele migratieachtergrond van de betrokkene.

De AP concludeert dat dit gebruik van het BSN bij een betaling aan of afkomstig van de Belastingdienst - en de Belastingdienst namens Dienst Toeslagen - niet noodzakelijk is. Omdat het betaalkenmerk met daarin verwerkt het BSN bijvoorbeeld kan worden vervangen door een ander, minder gevoelig nummer als *identifier* van de betaling. Ook staat dit oneigenlijke gebruik van het BSN op gespannen voet met de uitgangspunten noodzakelijk gebruik en informatieloosheid van persoonsnummers zoals die bij de invoering van het BSN-stelsel zijn geformuleerd.

Genomen maatregelen: willekeurige betekenisloze betalingskenmerken en vorderingsnummers

De AP constateert dat de Belastingdienst erkent dat het om niet-noodzakelijk gebruik van het BSN gaat. De Belastingdienst werkt aan het aanpassen van zijn betalingskenmerken. Dat houdt in dat het BSN in betalingskenmerken wordt vervangen door een willekeurig betekenisloos nummer. De Belastingdienst rondt dit proces uiterlijk eind 2026 af. Vanaf dat moment bevatten nieuwe betalingskenmerken geen BSN meer. Ook het gebruik van het BSN in vorderingsnummers wordt beëindigd. De planning daarvan is gericht op 2032. Daarvoor moet het gehele ICT-landschap van de Belastingdienst zijn gemoderniseerd. De Belastingdienst neemt in de tussentijd voorbereidende stappen om het vorderingsnummer aan te passen.

Datum
20 mei 2026

Ons kenmerk
2025-020059

Periode om de overtreding te beëindigen

Omdat sprake is van niet-noodzakelijk gebruik van het BSN in betalingskenmerken en vorderingsnummers overtreedt de Belastingdienst de AVG en de UAVG. Deze overtreding moet worden beëindigd. Het is cruciaal dat de Belastingdienst de hiervoor genoemde planningen haalt zodat het BSN niet langer meer breder wordt verspreid via het betalingskenmerk en het vorderingsnummer. Risico's voor burgers op misbruik van hun BSN worden op deze manier zo veel mogelijk beperkt.

In de bijlage bij deze brief wijst de AP op een specifieke mitigerende maatregel in de tussenfase als het betalingskenmerk geen BSN meer bevat, maar het vorderingsnummer nog wel.

Prioriteiten binnen het geïntensiveerd toezicht

Het toezicht van de AP is geïntensiveerd sinds medio 2024. Duidelijk wordt dat de Belastingdienst op diverse terreinen voor grote uitdagingen staat om tot een situatie te komen waarbij sprake is van een duurzame verbetering van de bescherming van persoonsgegevens. Niet alle problemen kunnen tegelijk worden opgelost, zeker niet omdat voor veel problemen ook aanpassing van de ICT-systemen nodig is. Het is nodig om prioriteiten te stellen. De AP kiest ervoor om de meeste nadruk te leggen op die problemen en overtredingen met de grootste risico's voor burgers, zoals de verbetertrajecten ten aanzien van de geautomatiseerde selectie en de controle op de logging.

Bij de prioritering ten opzichte van die andere grote problemen bij de Belastingdienst weegt zwaar dat het gebruik van het BSN in betalingskenmerken eind 2026 zal worden beëindigd. Verder betreft de AP hierbij dat het beëindigen van het gebruik van het BSN in vorderingsnummers weliswaar helaas nog een flink aantal jaren duurt. Maar daar staat tegenover dat de Belastingdienst kiest voor een duurzame en fundamentele oplossing door dit nummer integraal te ontdoen van het BSN. [Vertrouwelijk]. Tot slot neemt de AP mee dat de directe risico's van de verwerking van het BSN in betaalkenmerken voor burgers beheersbaar zijn. En dat de Belastingdienst een mitigerende maatregel neemt in de tussenfase als het betalingskenmerk geen BSN meer bevat, maar het vorderingsnummer nog wel. Door burgers die hun voorlopige aanslag inkomstenbelasting of Zorgverzekeringswet betalen via automatische incasso, en die zich melden bij de Belastingdienst dat ze bezwaren hebben tegen de verwerking van hun BSN in het vorderingsnummer bij die betalingen aan de Belastingdienst, te informeren en faciliteren om hun automatische incasso om te zetten naar zelf geïnitieerd betalingen (bankbetaling).

Afsluitend

De AP blijft alle ontwikkelingen met betrekking tot het uitschakelen van het gebruik van het BSN in betalingskenmerken en vorderingsnummers monitoren. De AP verwacht ieder jaar (of zoveel vaker als nodig) een update te ontvangen waaruit blijkt of de planning op koers ligt. De AP verzoekt de Belastingdienst de eerste update in augustus 2026 te verstrekken.

Datum

20 mei 2026

Ons kenmerk

2025-020059

Indien uw medewerkers vragen hebben aangaande deze brief dan kunnen zij contact opnemen met de in deze brief genoemde contactpersoon.

Een kopie van deze brief zal worden verzonden aan uw functionaris voor gegevensbescherming. Deze brief wordt op 9 juni 2026 op de website van de AP gepubliceerd.

Met vriendelijke groet

Autoriteit Persoonsgegevens
Namens deze,

[Persoonsgegevens]
Programmadirecteur